

Copyright © për gjuhën shqipe Aeditons
Tel: +355 42 41 5908; +355 68 20 49 263

Tirana, Albania

Copyright © Dorling Kindersley Limited
A Penguin Random House Company
London, New York,
Melbourne, Munich, and Delhi

Titulli i origjinalit

Why? Encyclopedia

Përktheu nga anglishtja Stavri Pone

Redaktoi Maklena Çabej, Blerina Çizmja

Kryeredaktor Fleur Star

Ekipi redaktorial Caroline Bingham, Annabel Blackledge, Rod Green,
Rob Houston, Ashwin Khurana, Susan Reuben, Jane Yorke

Përgjegjës për ilustrimet Spencer Holbrook

Ekipi i projektit Dave Ball, Steve Crozier, Carol Davis, Paul Drislane,
Rachael Grady, Samantha Richiardi, Steve Woosnam-Savage

Ilustrues Adam Benton, Peter Bull,

Stuart Jackson-Carter, Arran Lewis

Punimet në fotoshop Steve Crozier

Hartografia Simon Mumford

Konsulentë Dr Jacqueline Mitton (Hapësira), Douglas Palmer (Toka),

Dr Kim Dennis-Bryan (Bota e gjallë), Philip Parker (Historia),

Ian Graham (Shkenca), Dr Penny Preston (Trupi i njeriut)

Punoi kopertinën Laura Brim

Projektoi kopertinën Sophia MTT

Kërkimet e ilustrimeve Sumedha Chopra

Producent Francesca Wardell

Kryeproducent Mandy Inness

Redaktor përgjegjës Gareth Jones

Përgjegjës për anën grafike Philip Letsu

Drejtoi botimin Andrew Macintyre

Drejtoi projektin Jonathan Metcalf

Drejtoi shtypin Liz Wheeler

Drejtoi punimeve grafike Phil Ormerod

Shënim i botuesit

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Asnjë pjesë e këtij vëllimi
nuk mund të riprodhohet, memorizohet apo përcillet në ndonjë
formë a me ndonjë mjet elektronik, mekanik, me anë të fotokopjes,
në disk ose në mënyra të tjera, përfshirë këtu dhe kinemanë,
radion, televizionin, pa autorizimin me shkrim nga botuesi.

Një CIP katalogimi i regjistruar i këtij libri
ndodhet në Bibliotekën Britanike

ISBN: 978-1-4093-5207-5

Ky libër ndodhet i regjistruar në
Bibliotekën Kombëtare të Shqipërisë

ISBN: 978-9928-177-37-7

PËRMBAJTJA

HAPËSIRA

Sa yje ka në qiell?	6
Pse Dielli është i nxehtë?	8
Ç'është planeti?	10
Nga se përbëhen unazat e Saturnit?	12
Nga se përbëhet Hëna?	14
Çfarë është ylli që bie?	16
Sa shpejt lëvizin raketat?	18
A mund të jetojnë njerëzit në Hënë?	20
A ka jetë në Mars?	22

TOKA

Sa e madhe është Toka?	26
Çfarë ka brenda Tokës?	28
Pse ndodhin tërmetet?	30
Pse shpërthejnë vullkanet?	32
Sa i thellë është oqeani?	34
Pse bie shi?	36
Ç'është vetëtimja?	38
Ç'është tornadoja?	40
Ku shkon Dielli gjatë natës?	42

BOTA E GJALLË

A janë të gjalla bimët?	46
Pse gjethet janë të gjelbra?	48
Pse bimët kanë lule?	50

Sa kafshë ka në botë?	52
Pse luanët kanë gëzof?	54
Si fluturojnë zogjtë?	56
A janë helmues të gjithë gjarpërinjtë?	58
Si kthehen fulterëzat në bretkosa?	60
Si marrin frymë peshqit në ujë?	62
Cila është merimanga më e madhe?	64
Si kthehen vemjet në flutura?	66
Pse thumbojnë grerëzat?	68
A kanë shtëpi kafshët?	70
Mund të mbijetojnë gjallesat në shkretëtirë?	72
A jetojnë luanët në xhungël?	74
Ç'është pylli tropikal?	76

SHKENCA

Pse shkrin akullorja?	108
Pse ndryshket metali?	110
Pse kalbet fruti?	112
Ç'është energjia?	114
Nga vjen elektriciteti?	116
Si funksionon magneti?	118
Ç'është ylberi?	120
Ç'është jehona?	122
Çfarë e bën makinën të lëvizë?	124
Pse helikopteri ka helikë në bisht?	126
Si funksionojnë nëndetëset?	128
Si funksionon telekomandimi?	130
Si punojnë celularët?	132

HISTORIA

A hanin njerëz dinozaurët?	80
Ç'ndodhi me dinozaurët?	82
A jetonin në shpella njerëzit primitivë?	84
Kur i ndërtuan njerëzit shtëpitë e para?	86
Çfarë ka brenda një piramide?	88
Kush ishin grekët e lashtë?	90
Ç'ishte gladiator?	92
Sa i gjatë është Muri i Madh Kinez?	94
Kush ishin vikingët?	96
Kush ishin aztekët?	98
Si ka qenë jeta në një kështjellë?	100
Ç'ishin eksploratorët?	102
Kur u shpik treni?	104

TRUPI I NJERIUT

Çfarë ka brenda trupi i njeriut?	136
Pse na merr uria?	138
Sa kocka ka trupi i njeriut?	140
Pse kemi muskuj?	142
Pse na merret fryma kur vrapojmë?	144
Pse na rreh zemra?	146
Ç'punë bën truri?	148
Si funksionojnë sytë?	150
Pse jemi të ndjeshëm?	152
Pse teshtijmë?	154

Treguesi	156
Falënderime	160